

Vlaams
Parlement

ingediend op **19-A** (2020-2021) – Nr. 2-G
17 juni 2021 (2020-2021)

Verslag

namens de Commissie voor Leefmilieu,
Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie
uitgebracht door Steven Coenegrachts en Leo Pieters

over het ontwerp van decreet

houdende aanpassing van de uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2021

Samenstelling van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie:

Voorzitter: Gwenny De Vroe.

Vaste leden:

Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Andries Gryffroy, Freya Perdaens, Wilfried Vandaele;
Bart Claes, Leo Pieters, Sam Van Rooy;
Tinne Rombouts, Koen Van den Heuvel;
Steven Coenegrachts, Gwenny De Vroe;
Staf Aerts, Mieke Schauvliege;
Bruno Tobback.

Plaatsvervangers:

Annick De Ridder, Marius Meremans, Joris Nachtergaele, Axel Ronse, Nadia Sminate;
Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Wim Verheyden;
Robrecht Bothuyne, Lode Ceyskens;
Bart Tommelein, Bart Van Hulle;
Johan Danen, Chris Steenwegen;
Hannes Anaf.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

Documenten in het dossier:

- 19-A** (2020-2021) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
 - Nr. 2-A t.e.m. F: Verslagen aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie
- 18-A** (2020-2021) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
- 17-A** (2020-2021) – Nr. 1: Algemene toelichting
- 20-A** (2020-2021) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof over de aanpassing van de begroting
- 812** (2020-2021) – Nr. 1: Ontwerp van programmadecreet

INHOUD

1. Toelichting door de minister	4
1.1. Omgeving	4
1.2. Energie	5
1.3. Klimaat.....	7
2. Bespreking	7
2.1. Omgeving	7
2.2. Energie.....	9
3. Indicatieve stemming:	9
Gebruikte afkortingen	10
Bijlage: zie dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be	

De Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie besprak op 15 en 16 juni 2021 het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2021 wat betreft de bevoegdheden Omgeving en Energie van Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 19-A/1).

Ook het ontwerp van programmadecreet bij de aanpassing van de begroting 2021 (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 812/1) werd besproken. Daarover werd een afzonderlijk verslag uitgebracht.

Ter voorbereiding van de bespreking van de begroting werd aan de leden gevraagd hun technische vragen op voorhand door te geven. De minister bezorgde hierover een schriftelijk antwoord op 14 juni 2021. Dit antwoord is terug te vinden op de [dossierpagina](https://www.vlaamsparlement.be) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

(Deze vergaderingen werden als videoconferentie georganiseerd.)

1. Toelichting door de minister

1.1. Omgeving

Minister *Zuhal Demir* zegt dat er door de Vlaamse Regering, in overleg met het Vlaams Parlement, werd voor gekozen om een begrotingsaanpassing 'light' door te voeren. Omdat deze begrotingsaanpassing slechts zeer beperkte wijzigingen omvat, werd er voor geen enkel beleidsdomein een nieuwe beleids- en begrotingstoelichting (BBT) opgemaakt. De minister licht de wijzigingen kort toe.

Volgende compensaties werden opgenomen en zijn budgetneutraal:

- Samen met minister Hilde Crevits versterkt de minister de werking van Vlaanderen Circulair. Zo wordt er in totaal 2 miljoen euro vrijgemaakt, binnen het beleidsdomein Omgeving (1 miljoen euro) en binnen het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie (1 miljoen euro). Concreet zullen de middelen worden gebruikt voor expertise, onderzoek, kennisdeling, ICT enzovoort. Tegen het einde van 2021 moeten de zes werkagenda's en de roadmap voor de circulaire economie klaar zijn. In de komende jaren worden die uitgevoerd. De jaarlijkse middelen dienen om die uitvoering vorm te geven.
- De Vlaamse Regering heeft beslist om 73,6 miljoen euro vrij te maken uit het Vlaams Klimaatfonds. Dat Klimaatfonds wordt aangewend volgens het principe van cofinanciering. Zo wordt een hefboom gecreëerd voor de meest efficiënte maatregelen. De bedragen en overeenkomstige beleidsdomeinen en maatregelen zijn opgenomen in de mededeling aan de Vlaamse Regering van 18 december 2020. Wat betreft de invulling en uitrol van deze beleidsinitiatieven die niet tot haar bevoegdheden behoren, verwijst de minister naar de besprekingen in de relevante commissies.
- Wat betreft de middelen die betrekking hebben op het beleidsdomein Omgeving gaat het concreet om 4,8 miljoen euro aan internationale klimaatfinanciering. Het regeerakkoord stelt dat deze bij voorkeur ingezet worden voor projecten waarin Vlaamse ondernemers participeren. Minister Demir werkt in dat kader aan een concrete projectoproep die ze snel aan de Vlaamse Regering wenst voor te leggen. De nodige kredieten worden, middels deze begrotingsaanpassing, opgenomen uit het Vlaams Klimaatfonds in functie van de vooropgestelde timing van effectieve realisatie.
- Er worden ook middelen uitgetrokken voor de uitrol van een aantal kleinere projecten in het kader van Vlaanderen Radicaal Digitaal onder verantwoordelijkheid van de minister-president.
- De middelen voor Sciensano worden verhoogd met de geplande indexaties van ongeveer 20.000 euro.

- Er is een verhoging met 127.000 euro voor referentietaken bij ILVO inzake een betere monitoring van de luchtkwaliteit.
- Door een verhoogde werklust bij het Departement Omgeving voor de opmaak van plan-MER's worden extra middelen uitgetrokken. Ook dit werd intern gecompenseerd binnen het beleidsdomein Omgeving. Dat gaat over 579.000 euro.
- Overeenkomstig de samenwerking met Tersana vzw wordt de toelage verhoogd met ongeveer 1 miljoen euro. Deze vzw staat in voor de ondersteuning van bodemsaneringen bij particulieren en bedrijven als gevolg van activiteiten uit het verleden (bijvoorbeeld garage, carrosserie en landbouwmachines).
- Er zijn middelen vrijgemaakt voor bodemonderzoeken van oude stortplaatsen. Deze kunnen geschikt zijn voor bebossing maar dit vergt een voorafgaand bodemonderzoek. Minister Demir trekt hiervoor 1,4 miljoen euro uit en deze onderzoeken zullen afgerond zijn tegen eind 2022.
- De Vlaamse Regering besliste ook tot overdracht van een aantal personeelsleden van het Departement Omgeving naar de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM). De nodige kredieten werden hiervoor overgedragen.
- Voorts is er nog een overdracht van 27.000 euro van het Agentschap voor Natuur en BOS (ANB) naar het Instituut Natuur- en Bosonderzoek (INBO).
- Ten slotte zijn er nog een aantal beperkte bijstellingen van vereffeningskredieten.

1.2. Energie

Ook voor het luik Energie licht minister Demir de wijzigingen kort toe:

De ontvangsten van het Energiefonds nemen toe met 8 miljoen euro. Deze ontvangsten zijn het gevolg van middelen voor cofinanciering afkomstig uit het Vlaams Klimaatfonds. Wat zal daarmee gebeuren?

- 4 miljoen euro zal gaan naar de renovatiemedewerkers. De Vlaamse Regering heeft een zeer ambitieus plan voor alles wat met renovatie te maken heeft. Uiteraard moet daar ook de nodige begeleiding in zijn. Zo wordt voor een periode van drie jaar voorzien in een pool van twintig opgeleide renovatiemedewerkers om woningeigenaars goed te informeren en aan te zetten om hun woning op een juiste energetische manier te renoveren. Deze renovatiemedewerkers zullen samen met de energiehuisen worden ingezet. Het is de bedoeling dat er niet versnipperd wordt, maar dat alles gecoördineerd verloopt en dat er één aanspreekpunt is. Samen met de thermografische foto's kan er gekeken worden wat er precies moet gerenoveerd worden. Zo worden de energiehuisen, die voor een hele grote uitdaging staan de komende jaren, ook versterkt.
- 2 miljoen euro gaat naar de ondersteuning van verenigingen voor mede-eigenaars (VME's) ter opmaak van BENOvatieplannen van appartementsgebouwen.
- 1 miljoen euro cofinanciering dient voor beter onderhoud en afstemming van de verwarming bij sociale doelgroepen. Bij de sociale doelgroep is het vaak financieel lastiger om deze kost te dragen. De energiehuisen kunnen een samenwerking opzetten met lokale onderhoudstechnici.
- 1 miljoen euro is voor de uitbreiding van de burenpremie. Deze premie wordt uitgetrokken voor de aanstelling van een BENOvatiecoach om samen met minstens negen andere eigenaars deel te nemen aan een collectief renovatieproject.

1.2.1. Beleidskredieten en relance

In het kader van relance worden diverse maatregelen genomen. Minister Zuhail Demir zegt dat deze nog niet meteen zichtbaar zijn in de uitgavenkredieten van Energie omdat deze gevoed worden uit de centrale relanceprovisie en middels herverdeling toegevoegd worden aan de relevante begrotingsartikelen en begrotingsfondsen. Om middelen uit de algemene uitgavenbegroting toe te wijzen aan

begrotingsfondsen zoals het energiefonds, is een uitzondering ingeschreven in het begrotingsdecreet.

De diverse relancemaatregelen zijn volgens haar al uitvoerig toegelicht tijdens de besprekingen van de begrotingsopmaak. De Vlaamse Regering volgt stipt de uitvoering ervan op en de rapporten worden ook ter beschikking gesteld via de website van de Vlaamse overheid.

Wat betreft het Europese luik heeft België zijn plan recent ingediend bij de Europese Commissie. De Europese Commissie zal haar standpunt snel kenbaar maken. Ondertussen blijft er op administratief niveau regelmatig overleg met het kabinet van de federale staatssecretaris voor Relance Thomas Dermine.

1.2.2. Leningsmachtigingen

Naast uitgavenkredieten worden ook een aantal leningsmachtigingen verhoogd:

- De leningsmachtigingen voor noodkoopwoningen worden in 2021 en 2022 verhoogd met 20 miljoen euro. Minister Demir verlaagt de drempel en voorziet in extra steun voor eigenaars die weinig tot geen financiële middelen hebben om hun kwalitatief en energetisch slecht scorende woning te renoveren. De energiehuizen én de OCMW's werken hiervoor op een intensieve manier samen om de eigenaars te ondersteunen bij de energetische renovatie van hun woning. Ze heeft hierover ook al overlegd met diverse ministers van de Federale Regering.
- De minister licht toe dat ze ook actief inzet op kosteloze leningen voor diepgaande energetische renovaties van slecht scorende woningen en appartementen. Enerzijds kunnen kopers beroep doen op het renteloos renovatiekrediet tot 60.000 euro via hun kredietinstellingen, anderzijds wordt een kosteloze energielening+ via de Energiehuizen ter beschikking gesteld voor zij die een woning erven of geschonken krijgen en derhalve geen hypotheek krediet afsluiten. Voor dit laatste werd ook de nodige leningsmachtiging decretaal geregeld.

1.2.3. Retroactieve investeringspremie zonnepanelen en andere installaties

Dan is er ook de retroactieve investeringspremie voor eigenaars van zonnepanelen en andere installaties die getroffen worden door het arrest van het Grondwettelijk Hof. De Vlaamse Regering trekt hiervoor 114 miljoen euro uit voor het begrotingsjaar 2021.

Het Rekenhof heeft ook zijn opmerkingen gepubliceerd over de begrotingsaanpassing 2021. Voor wat betreft het beleidsdomein Energie en Klimaat was er één opmerking. Deze heeft betrekking op de retroactieve investeringspremie. Het Rekenhof stelde vast dat "voor de administratieve behandeling van de retroactieve investeringspremie een beroep zal worden gedaan op Fluvius, die periodiek aan het VEKA een lijst zal bezorgen van de goedgekeurde dossiers die in aanmerking komen voor de retroactieve investeringspremie, waarna het VEKA tot uitbetaling zal overgaan. Momenteel is het internecontrolesysteem dusdanig opgesteld dat het VEKA de ontvangen betaalbestanden enkel zal controleren op dubbels en op vorm, maar niet op inhoud. Het VEKA zal geen vat hebben op de volledigheid en de accurateheid van de aangeleverde bestanden en zal steunen op extern aangeleverde gegevens om de uitbetaling te doen. Bovendien is de samenwerking tussen het VEKA en Fluvius nog niet geformaliseerd."

De minister is het eens met die opmerking van het Rekenhof. Ze is op dit moment samen met VEKA en Fluvius aan het kijken hoe die uitbetaling exact zal gebeuren. Uiteraard zal er overheidscontrole zijn. En in die zin wordt met VEKA en Fluvius aan een verwerkingsovereenkomst gewerkt die al die aspecten ook zal regelen en

die in de regelgeving meegenomen zal worden. Op die manier wordt tegemoetgekomen aan de opmerking van het Rekenhof.

1.3. Klimaat

Minister Zuhal Demir stelt dat de Vlaamse Regering eind 2020 heeft beslist om 73,6 miljoen euro vrij te maken uit het Vlaams Klimaatfonds. Zoals bekend is het principe gewijzigd. Zo wordt er nu in een cofinancieringsmechanisme voorzien dat ervoor zorgt dat aan efficiëntere maatregelen een financieel voordeel toegekend wordt. Bovendien zorgt het principe van cofinanciering ervoor dat elke euro uit het Klimaatfonds aanleiding geeft tot bijkomende middelen die vrijgemaakt worden voor het klimaat. Het Klimaatfonds zorgt zo voor een hefboomeffect.

De belangrijkste investeringen voor het beleidsdomein Energie werden al aangehaald, maar ook bij andere domeinen wordt er volop ingezet in energiegerelateerde investeringen:

- Welzijn: 8,2 miljoen euro;
- Onderwijs: 6,3 miljoen euro;
- Sport: 4,2 miljoen euro;
- Cultuur: 3 miljoen euro;
- Jeugd: 2,9 miljoen euro;
- VDAB: 2,2 miljoen euro.

Door het principe van cofinanciering zal elk van deze bedragen nog significant verhoogd worden.

2. Bespreking

2.1. Omgeving

2.1.1. Vragen van de leden

Mieke Schauvliege heeft een vraag over handhaving. Op 26 mei 2021 hield de commissie een hoorzitting over de omgevingshandhaving waar enkele ernstige aandachtspunten naar boven kwamen. Een van de elementen was dat er een probleem is met de werkdruk en de beschikbare hoeveelheid mensen. Waarom wordt er in de begroting geen extra budget opgenomen voor handhaving?

Het lid geeft aan dat de minister een projectoproep Nationale Parken Vlaanderen en Landschapsparken heeft gelanceerd. Daarin is sprake van een budget van 3,9 miljoen euro. Het is niet duidelijk hoe die financiering verloopt. Dit is een samenwerking tussen verschillende administraties. Maar welk aandeel komt van de administratie van minister Demir en welk aandeel komt eventueel van de administratie van Erfgoed? Of komt dat er nog bovenop? Is die financiering ook gepland na deze legislatuur?

Ten slotte stelt *Mieke Schauvliege* dat er bij de vorige budgetaanpassingen een aanpassing is gebeurd, zodanig dat een structurele budgettering voor milieuverenigingen kon uitgebreid worden naar verenigingen met ruimtelijke doelstellingen. In deze aanpassing van de uitgavenbegroting leest zij toch nog een budget voor een organisatie die met ruimtelijke doelstellingen bezig is. Dit lijkt erop te wijzen dat die aanpassing nog niet afgewerkt is. Vandaar ook de vraag naar de stand van zaken van de erkenning van milieuverenigingen en die uitbreiding naar andere verenigingen. Waarom wordt hier nog een nominatieve subsidie opgenomen in plaats van een structureel budget in de totale pot voor de erkende verenigingen?

Tinne Rombouts haalt aan dat er in de commissie al regelmatig gesproken is over de uitdagingen op het vlak van ruimtelijke ordening, watergevoelige open ruimte,

de kosten voor de bouwshift enzovoort. De minister heeft gekozen voor een taskforce om de kosten van de bouwshift in kaart te brengen. Ze stelt vast dat daar geen extern budget wordt voor vrijgemaakt. Betekent dat dan ook dat die taskforce op haar einde loopt? Hoe moet dat geplaatst worden in functie van het budget? Wat is de stand van zaken van de beleidskaders?

Daarnaast geeft het lid aan dat er bijkomende inspanningen geleverd worden om bronnen van hinder aan te pakken. Zwerfvuil valt daar niet onder, maar de uitdagingen zijn daar zeer groot. Dat bleek ook uit de hoorzitting over de evolutie van het zwerfvuil en de aanpak hiervan, die door de commissie op 9 juni 2021 werd gehouden. Zijn er daar ook budgettaire extra inspanningen te verwachten?

Wat betreft de PAS was er in het verleden reeds een flankerend beleidskader, zoals het significantiekader waar een aantal bedrijven gebruik van konden maken, stelt Tinne Rombouts. Wat is het budget dat daar vandaag nog beschikbaar is? Uit haar schriftelijke vragen blijkt dat dat flankerend beleid nog doorloopt. Daarvoor gaat een budget naar VLM. Voor verdere maatregelen zouden dan interne stromen ingezet worden. Is er een zicht op welke interne stromen er precies zijn voor dat flankerend beleid en zijn die budgetten dan ook besteed? Wat gebeurt er met dat budget als het niet besteed is?

2.1.2. Antwoord van de minister

Wat de handhaving betreft, stelt minister *Zuhal Demir* dat de begrotingsaanpassing werd opgestart voor de hoorzitting. Zij heeft vernomen dat daar extra vragen zijn gesteld. Er zal verder bekeken worden om te zien waar er eventueel nog versterkt kan worden.

Wat betreft de vraag over Vlaanderen Circulair antwoordt de minister dat dit een recurrent krediet is. Aangaande de aanpassing aan de regeling voor milieu-, ruimte- en natuurverengingen antwoordt de minister dat er momenteel bekeken wordt om de nodige middelen uit te trekken. Daarover wordt nog overlegd met Begroting en de Inspectie van Financiën.

Aangaande de vraag over de taskforce stelt zij dat de kost van de bouwshift een complex gegeven is. Daar zijn afspraken gemaakt, conform het regeerakkoord. De planschade wordt pas betaald als de bestemmingen effectief geschrapt worden. De kost hangt niet alleen af van de omvang van de planschadevergoeding maar ook van het moment waarop het RUP of het WORG wordt goedgekeurd. Het is complex. Het is belangrijk om te weten hoeveel hectare woongebied er bijvoorbeeld is, wat daar mee moet gebeuren en wat de totale kost daarvan is. De bedoeling is om op korte termijn te weten hoe men dat in praktijk zal omzetten. Daar is de taskforce mee bezig. Dat is niet echt een groot formeel orgaan, maar zij doen een aantal werken. De minister wil dit met de regering bespreken en daarna kan dit naar het Vlaams Parlement komen.

De minister geeft aan dat men bezig is met de beleidskaders. Ook een beleidskader Landbouw wordt overwogen. De minister geeft aan dat een tijdspad van na de zomer tot het einde van het jaar te verwachten valt.

Aangaande de vraag over het zwerfvuil, moet de minister dit nader bekijken. Jaarlijks wordt wel 9,6 miljoen euro uitgetrokken voor beleid rond zwerfvuil. Het detail daarvan wordt opgevraagd en zal later bezorgd worden.

Aangaande de PAS worden de budgetten voor VLM uitgetrokken in functie van de noden en worden die ook vastgelegd. Vorig jaar was daar een onderbenutting. VLM heeft deze middelen dan ingezet voor beheersovereenkomsten met de landbouwers. Het budget is dus teruggekeerd naar de doelgroep. In het kader van de

stikstofproblematiek en het definitief kader is er een flankerend beleid. Daar zal naar gekeken moeten worden naar aanleiding van het definitief kader.

2.2. Energie

2.2.1. Vragen van de leden

Staf Aerts stelt dat er heel wat budgetten worden uitgetrokken in het kader van het wegvallen van de terugdraaiende teller. Dat is een van de grootste wijzigingen in deze begrotingsaanpassing. Worden er nog budgetten uitgetrokken voor de wijzigingen die nog op til zijn, zoals de premies voor warmtepompen? Want dat lijkt nu niet toereikend te zijn.

2.2.2. Antwoord door de minister

Minister *Zuhal Demir* antwoordt dat dat inderdaad heel recent beslist is. De Vlaamse Regering bekijkt nog hoe men dat nog zal meenemen via een amendement. Dat komt er nog aan.

3. Indicatieve stemming

Het aan de commissie toegewezen gedeelte van de aanpassing van de algemene uitgavenbegroting 2021 wordt indicatief aangenomen met 7 stemmen bij 4 onthoudingen voor wat het luik Omgeving betreft en met 5 stemmen bij 3 onthoudingen voor wat het luik Energie en Klimaat betreft.

Gwenny DE VROE,
voorzitter

Steven COENEGRACHTS
Leo PIETERS,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

ANB	Agentschap voor Natuur en Bos
BBT	beleids- en begrotingstoelichting
ILVO	Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek
INBO	Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
PAS	Programmatische Aanpak Stikstof
RUP	ruimtelijk uitvoeringsplan
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VEKA	Vlaams Energie- en Klimaatagentschap
VLM	Vlaamse Landmaatschappij
VME	vereniging van mede-eigenaars
VMM	Vlaamse Milieumaatschappij
WORG	watergevoelig openruimtegebied